

מתווה החוג לספרות

יחידה א: שער לספרות

יחידה זו מציעה כניסה לעולם הספרות דרך כלים ראשוניים להבנת שירה ופרוזה. היא מבססת שפה משותפת לסטודנטיות, ומעמידה יסודות להבנת הזרמים בספרות עולם ובספרות העברית החדשה.

לקרוא סיפור (מבוא לפרוזה)

עיון במאפייני הסיפור הקצר והרומן כצורות ספרותיות; הסיפור הקצר המודרני העולמי כ'אנר תמציתי ורב-עוצמה, הרומן כסוגה ספרותית חדשה בסוף המאה ה-19. קריאה מודרכת ביצירות קלאסיות ועכשוויות להבנת דמות, עלילה ותימות.

לגלות את השירה (מבוא לשירה)

היכרות עם יסודות השפה הפואטית, מבנים, דימויים וקולות בשירה; התנסות ראשונית בקריאת שירה מעולמות שונים, עמידה על מאפייני הז'אנרים ומשמעותם.

משל אגדה וסיפור עם

המסורת העממית כסוכן תרבותי וערכי; סיפורת פולקלור שעיצבה תרבויות וקהילות.

מבוא לספרות עברית בעת החדשה

מסע היסטורי: המעבר מספרות ההשכלה והתחייה אל הספרות העברית המודרנית; הספרות כסוכן לשינוי חברתי ותרבותי ולעיצוב זהות לאומית.

יחידה ב: מתודיקה והוראה – יסודות פדגוגיים

יחידה זו מציגה את אבני היסוד של הוראת הספרות. היא מתמקדת במתן כלים בסיסיים לפיתוח קריאה, הבנת טקסט והנעת תלמידים לקריאה פעילה ומשמעותית.

שפה, ספרות ותרבות בבית הספר היסודי

מודלים אינטגרטיביים המשלבים ספרות כחלק מלימודי השפה והתרבות הבית-ספרית, בצמוד לתוכנית משרד החינוך להוראת עברית בבית הספר היסודי. עיסוק בעולמות השיח הכתוב, הדבור והחזותי.

שטף קריאה והבנת הנקרא

פיתוח מיומנויות קריאה רציפה ומעמיקה; כלים יישומיים לשיפור שטף הקריאה בכיתה.

קריאה בהרפתקה – להניע תלמידים לקריאה

אסטרטגיות לעידוד מוטיבציה לקריאה; פיתוח סקרנות, הנאה ותחושת הצלחה באמצעות טקסטים מגוונים.

ללמד ספרות! – דרכי הוראת ספרות

מבוא אקדמי-מעשי לעקרונות פדגוגיים ודידקטיים, וכלים להוראת ספרות; שילוב בין תיאוריה לפרקטיקה בכיתה.

מורים כמניעי התהליך החינוכי

התמקדות בדמותו של המורה כפי שהיא מעוצבת בשירה, בסיפורת ובמדיום החזותי.

ספרות כמרחב רגשי

שימוש בספרות לפיתוח למידה רגשית-חברתית; הוראה משמעותית המעודדת אמפתיה והבנה בין-אישית.

ספרות בעידן דיגיטלי

שילוב כלים טכנולוגיים ומשאבים מקוונים בהוראת ספרות; למידה מותאמת לעולם דיגיטלי ולעידן AI.

טקסט ואיור - דיאלוג ספרותי

חקר יחסי הגומלין בין טקסט כתוב לדימוי חזותי; קריאה חווייתית המשלבת עולמות תוכן שונים.

יחידה ג: ספרות ילדים ונוער

היחידה עוסקת בהתפתחות ספרות הילדים והנוער בארץ ומחוצה לה, כעולם טקסטואלי אשר נברא במהלך המאות האחרונות; זיהוי מאפייני הסוגות, היכרות עם יוצרים שונים ויצירתם, והתאמת היצירות לאוכלוסיית הקוראים.

סוגות בספרות ילדים ונוער

סקירת הסוגות השונות, מיתוסים וסיפורת פולקלור שעובדו לילדים, ספרות דידקטית ומוסרית, ספרות דמיון לצעירים ופנטזיה למתבגרים, ספרות היסטורית, אוטוביוגרפיה וביוגרפיה, יומנים ורומן מכתבים, סיפורי הרפתקאות, הסיפור הריאליסטי, וספרות התבגרות. עיסוק בתימות ותמורות בספרות ילדים.

ספרות ילדים במעגל השנה

שירים וסיפורים סביב חגים ועונות כמסגרת חינוכית-תרבותית; יצירות המשלבות חוויה לימודית וחברתית.

קול נשי בספרות הילדים

יוצרות ומשוררות לילדים כמעצבות תרבות וילדות יהודית וישראלית; שילוב מגדרי ותרבותי בעיצוב זהות.

ייחודו של יוצר

תשומת לב מורחבת ליצירתם של יוצרים שונים, תוך התייחסות לרקע הביוגרפי ולרוח התקופה בה כתבו.

יחידה ד: ארון הספרים היהודי

יחידה זו עוסקת בשורשי היצירה הספרותית היהודית – מקרא, מדרש ואגדה, פיוט ותפילה. היא מזמינה להתוודע ליסודות התרבות היהודית בבסיס להתפתחות הספרות העברית לדורותיה.

חז"ל כמספרי סיפורים

אגדות ומדרשים כתופעה ספרותית חיה; חז"ל כפרשנים בעלי תודעה ספרותית וחירות יצירתית.

תור הזהב - יצירה יהודית בימי הביניים

היחידה מתמקדת בתקופה עשירה של יצירה עברית ויהודית, בעיקר בספרד. היא בוחנת את השירה והפיוט כמרחב לשוני-אמנותי המעצב זהות דתית ולאומית.

דמויות ופרשיות מקראיות בשירה

קריאה בשירה בת זמננו המקיימת דיאלוג עם דמויות ופרשיות מקראיות, מתוך נקודות מבט ביוגרפיות, פסיכולוגיות והסטוריות, ומציעה פרשנות עכשווית מאתגרת.

יחידה ה: קולות בספרות העברית החדשה

יחידה זו מציגה את הספרות העברית במאה ה-20, על רצף של זהות אישית ולאומית. היא בוחנת שירה ופרוזה כמרחב הנע בין הפרטי לציבורי, בין טראומה לזיכרון ובין מסורת לחדשנות.

שירת דור התחייה הלאומית

שירת ביאליק ויוצרי התחייה ככוח בעיצוב זהות לאומית-תרבותית; קול אישי בצד קול ציבורי.

בין מסורת לחדשנות - עגנון

עולמות הסיפור של עגנון; כתיבה המשמרת עבר תרבותי ומעניקה לו פרשנות מודרנית.

שירת דור המדינה

שירתם של יוצרים לאחר קום המדינה; ביטוי פיוטי לעיצוב חברה וזהות ישראלית חדשה.

בין ליריקה לפוליטיקה - אלתרמן

יצירתו של אלתרמן המשלבת אמירה אישית עם אמירה לאומית ואקטואלית; יצירה המהדהדת קול ציבורי.

עדות וזיכרון - ספרות השואה

כתיבה ספרותית כעיבוד לחוויות קצה וכמסמך זיכרון קולקטיבי ואישי; יצירות מגוונות.

קולות המזרח בישראל

יצירת יוצאי עדות המזרח כקול מחודש בשירה העברית; העמקה במשמעותה של יצירה דו-שורשית.

התשמע קולי? - הקול הנשי

שירה נשית המבטאת רגש אינטימי לצד אמירה מיגדרית ותרבותית רחבה; קולות שהפכו לנחלת הכלל. רחל, זלדה ולאה גולדברג.

יחידה ו: ספרות כמרחב לגיבוש זהות

יחידה זו מדגישה את מקומה של הספרות בעיצוב זהות אישית וקולקטיבית, מתוך היאחזות בזמן ובמקום. היא מציעה דרכים חדשניות לקריאת ספרות ולהוראתה, הכוללות יצירת חיבורים בין-תרבותיים וחישיבה ביקורתית ורפלקטיבית.

ספרות וזהות חברתית

עיסוק בזהות אישית מול קולקטיבית דרך קריאה בטקסטים ספרותיים; יחיד ויחד בספרות הילדים. בדידות וידידות ויחידות בספרות עולם.

תנועה על ציר הזמן

עיצוב התקופות האנושיות של ילדות וזקנה בספרות ילדים ובספרות יפה, ככלי לשיתוף, הזדהות וחמלה. שיח בין דורי בספרות כדרך לשמירה על קשר עם העבר וטיפול חזון ותקווה לעתיד.

ספרות כגילום של התמקמות

שירה וסיפורת כמעצבות תחושת שייכות מקומית ותרבותית: ארץ ישראל וירושלים בספרות העברית, עיסוק בסוגיות של מקום, סף ומרחב בספרות, אמנות והגות.